

P7_TA(2014)0339

Situationen i Iran

Europaparlamentets resolution av den 3 april 2014 om EU:s strategi gentemot Iran (2014/2625(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om Iran, särskilt sina resolutioner av den 10 mars 2011¹ om EU:s förhållningssätt gentemot Iran, av den 17 november 2011 om Iran – nya kränkningar av de mänskliga rättigheterna², av den 2 februari 2012 om Iran och landets kärntekniska program³ och av den 14 juni 2012 om situationen för etniska minoriteter i Iran⁴,
- med beaktande av den gemensamma förklaringen från kommissionens vice ordförande/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, Catherine Ashton och Irans utrikesminister Mohammad Javad Zarif i Genève den 24 november 2013, och till den vice ordföranden/höga representantens uttalande av den 12 januari 2014,
- med beaktande av rådets slutsatser av den 15 oktober 2012 och av den 16 december 2013, och av ändringarna till de restriktiva åtgärderna mot Iran, i enlighet med rådets beslut vid dess sammanträde den 20 januari 2014,
- med beaktande av rådets slutsatser av den 21 mars 2011, där man tillkännager genomförandet av restriktiva åtgärder mot dem som är ansvariga för grova människorättskränkningar i Iran,
- med beaktande av uttalandet från kommissionens vice ordförande/den höga representanten av den 19 september 2013 om frigivandet av Nasrin Sotoudeh och andra samvetsfångar i Iran,
- med beaktande av rapporten från FN:s särskilda rapportör om situationen för mänskliga rättigheter i Islamiska republiken Iran av den 4 oktober 2013 och av hans uttalande av den 22 januari 2014 med en varning om det kraftigt ökade antalet hängningar i Iran, samt av FN:s generalsekreterares rapport av den 10 september 2013 om situationen för mänskliga rättigheter i Islamiska republiken Iran⁵,
- med beaktande av sin resolution av den 11 december 2012 om en strategi för digital frihet i EU:s utrikespolitik⁶,

¹ EUT C 199 E, 7.7.2012, s. 163.

² EUT C 153 E, 31.5.2013, s. 157.

³ EUT C 239 E, 20.8.2013, s. 43.

⁴ EUT C 332 E, 15.11.2013, s. 102.

⁵ A/68/377.

⁶ Antagna texter, P7_TA(2012)0470.

- med beaktande av förklaringen om kriterier för fria och rättvisa val, som enhälligt antogs den 26 mars 1994 av Interparlamentariska unionen, som det iranska parlamentet är medlem i,
- med beaktande av FN:s generalförsamlings resolution av den 18 december 2013 om mänskliga rättigheter i Islamiska republiken Iran¹ i vilken man uttrycker djup oro över allvarliga pågående och återkommande människorättskränkningar i Islamiska republiken Iran, bland annat den godtyckliga, vanligt förekommande och pågående tillämpningen av dödsstraffet,
- med beaktande av FN:s generalförsamlings resolution av den 18 december 2013 om en värld som är emot våld och våldsamt extremism²,
- med beaktande av artikel 110.2 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. I Genève den 24 november 2013 ingick vice ordföranden/den höga representanten, Catherine Ashton, tillsammans med utrikesministrarna i E3/EU+3, ett interimsavtal med Islamiska republiken Iran (nedan kallad Iran) om kärnteknikfrågan (som beskrivs ingående i den gemensamma handlingsplanen). Den 10 januari 2014 nådde E3/EU+3 en överenskommelse om genomförandebestämmelser för den gemensamma handlingsplanen. Den sex månader långa genomförandeperioden för den gemensamma handlingsplanen är avgörande och kräver samtida och ömsesidiga åtgärder från båda sidor.
 - B. Presidentvalet hölls inte enligt de demokratiska normer som EU värdesätter. President Hassan Rohani har dock antytt att han är beredd att skapa mer öppna och konstruktiva förbindelser mellan Iran och Västvärlden. Förutom den kärntekniska uppgörelsen måste frågor som mänskliga rättigheter och regional säkerhet diskuteras mellan EU och Iran.
 - C. Åtagandena i den gemensamma handlingsplanen är bara ett första steg mot en mer heltäckande lösning på den iranska kärnteknikfrågan och syftar till att minska omedelbara spänningar för att skapa mer tid och utrymme för en övergripande diplomatisk lösning. Irans kärntekniska verksamhet bröt mot tidigare resolutioner från FN:s säkerhetsråd.
 - D. Den interna politiska händelseutvecklingen i Iran och interimsavtalet om kärnteknikfrågan har skapat ett tillfälle för både reformer inom Iran och förbättrade externa förbindelser med EU.
 - E. Förhandlingar om ett omfattande handels- och samarbetsavtal och om ett avtal om en politisk dialog mellan EU och Iran inleddes 2002. Denna process avbröts 2005 på grund av avslöjanden om Irans hemliga kärntekniska verksamhet och landets vägran att samarbeta fullt ut med Internationella atomenergiorganet (IAEA).
 - F. Människorättssituationen i Iran karakteriseras fortfarande av fortsatta, systematiska kränkningar av de grundläggande rättigheterna.
 - G. Iran har en av de yngsta befolkningarna i världen, med bland annat mer än sju miljoner barn under sex år.

¹ A/RES/68/184.

² A/RES/68/127.

- H. Iran fortsätter att vägra att samarbeta med flera FN-organ om människorättsfrågan, till exempel genom att neka visum till FN:s särskilde rapportör om situationen för de mänskliga rättigheterna i Islamiska republiken Iran och hindra honom från att uppfylla sitt mandat på ett oberoende sätt.

Kärnteknikfrågan

1. Europaparlamentet välkomnar det interimsavtal som ingicks i Genève mellan E3/EU+3 och Iran om Irans kärntekniska program. Parlamentet anser att det är avgörande att samtliga parter fortsätter att arbeta konstruktivt i förhandlingsprocessen så att det slutliga övergripande avtalet kan ingås inom den tidsram som överenskommits.
2. Europaparlamentet betonar att lösningen på kärnteknikfrågan enbart kan uppnås genom fredliga förhandlingar och att hänsyn måste tas till det internationella samfundets oro över huruvida Irans kärntekniska program är uteslutande fredligt, till regionala aspekter samt till Irans säkerhetsaspekter.
3. Europaparlamentet välkomnar de beslut som rådet fattade vid sitt sammanträde den 20 januari 2014 i syfte att genomföra den gemensamma handlingsplanen, särskilt bestämmelserna om att delvis upphöra med sanktionerna. Parlamentet betonar att det är avgörande att Irans genomförande av sina åtaganden enligt den gemensamma handlingsplanen övervakas på ett tillförlitligt sätt. När ett övergripande avtal som garanterar att Irans kärntekniska program är uteslutande fredligt till sin karaktär har nåtts bör alla sanktioner mot Iran som har med kärnteknik att göra gradvis hävas.

Utsikterna för förbindelserna mellan EU och Iran

4. Europaparlamentet betonar att framsteg i det fullständiga genomförandet av Irans åtaganden under den gemensamma handlingsplanen är en förutsättning för att kunna upprätta mer konstruktiva förbindelser med Iran. Europaparlamentet hoppas att framstegen i genomförandet av den gemensamma handlingsplanen och förhandlingarna om Genèveavtalet kommer att bana väg för mer konstruktiva förbindelser mellan EU och Iran, och då även när det gäller regionala frågor som inbördeskriget i Syrien och kampen mot alla former av terrorism och terrorismens grunder, men även inom områden som ekonomisk utveckling, handelsförbindelser, rättsstatsprincipen och främjande av mänskliga rättigheter.
5. Europaparlamentet uppmanar utrikestjänsten att genomföra allt förberedande arbete för att kunna öppna en EU-delegation i Teheran innan utgången av 2014. Parlamentet är övertygat om att detta skulle vara ett effektivt sätt att påverka den iranska politiken och även främja dialogen om frågor som mänskliga rättigheter och minoriteters rättigheter.
6. Europaparlamentet uppmanar rådet att, förutsatt att tydliga framsteg kan göras i kärnteknikfrågan, inleda förhandlingar om specifika steg som skulle kunna leda till förbättrade bilaterala förbindelser mellan EU och Iran, inklusive en eventuell framtida kontraktsram för förbindelserna och utvecklingen av sektorsamarbete, med fokus på till exempel utveckling av civilsamhället och den privata sektorn i Iran, samt inom områden som kampen mot narkotika (samtidigt som man säkerställer att misstänkta ges en rättvis rättegång och inte utsätts för dödsstraff), miljöskydd, tekniköverföring, infrastrukturutveckling och infrastrukturplanering, utbildning och kultur, skydd av barn samt hälsovård, liksom gemensamma initiativ för att främja och skydda de mänskliga

rättigheterna. Parlamentet är oroat över risken för utbrott av smittsamma sjukdomar såsom polio och mässling, särskilt bland barn, och uppmanar eftertryckligen EU att förenkla tillgången till relevanta läkemedel som annars har varit svårtillgängliga på grund av sanktionerna.

7. Europaparlamentet ser med särskild oro på den försämrade miljösituationen i Iran, framför allt när det gäller vattenbristen, ökenspridningen och luftföroreningarna, och uppmanar EU att underlätta samarbetet mellan de europeiska och iranska forskningsinstitutionerna, miljöorganisationerna och städerna.
8. Europaparlamentet är medvetet om att handeln med Iran är viktig för många medelstora europeiska företag och understryker att sådan handel bör bidra positivt till genomförandet av handlingsplanen.
9. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och utrikestjänsten att under tiden använda alla tillgängliga EU-verktyg för att främja civilsamhällets egenmakt och utveckling i Iran, öka utbytet för studenter, konstnärer och andra besökare och det kulturella och akademiska utbytet, samt främja ungdomars deltagande och samhällsengagemang. Parlamentet efterlyser i detta syfte ett utökat utbyte och samarbete mellan utrikestjänsten och relevanta avdelningar inom kommissionen, såsom generaldirektoratet för utvecklingsamarbete – EuropeAid.
10. Europaparlamentet uppmanar EU att bedriva en mer oberoende politik gentemot Iran, samtidigt som samordning bör ske med allierade och partner.

Regionala frågor

11. Europaparlamentet anser att Iran bör utnyttja sitt stora inflytande i Syrien för att förhindra det blodiga inbördeskriget och uppmanar Irans ledare att spela en konstruktiv roll i de internationella ansträngningarna för att nå en lösning på krisen i Syrien. Parlamentet anser att Iran bör inkluderas i alla diskussioner i detta syfte, förutsatt att landet visar engagemang för att nå en diplomatisk lösning på kriserna i Syrien och i regionen.
12. Europaparlamentet anser att ett ökat engagemang mellan EU och Iran utifrån ett trovärdigt genomförande av den gemensamma handlingsplanen och, i framtiden, det övergripande avtalet skulle kunna vara bra för att stabilisera situationen i Mellanöstern. Parlamentet uppmuntrar i synnerhet EU att underlätta dialogen mellan Iran och medlemmarna av Gulfstaternas samarbetsråd.
13. Europaparlamentet anser att EU, Förenta staterna och Iran bör utveckla sitt samarbete i Afghanistan, i synnerhet rörande narkotikahandel och humanitära frågor som skydd av flyktingar, för att kunna säkra skyddet av de mänskliga rättigheterna på lång sikt i syfte att nå en hållbar, fredlig lösning på konflikten. Parlamentet påminner om att Iran hyser ungefär tre miljoner afghanska flyktingar och uppmanar Iran, FN:s organ och det internationella samfundet att se till att deras grundläggande rättigheter respekteras.

Mänskliga rättigheter

14. Europaparlamentet välkomnar att ett antal samvetsfångar har frigetts i Iran, däribland människorättsadvokaten och Sacharovpristagaren Nasrin Sotoudeh, och uppmanar de iranska myndigheterna att frige alla fängslade människorättsförsvarare, politiska fångar,

fackföreningsrepresentanter och förespråkare för arbetstagares rättigheter, samt de som greps efter presidentvalet 2009. Parlamentet noterar med intresse president Hassan Rohanis initiativ för att utarbeta en stadga om medborgarnas rättigheter, ”Citizens Rights Charter”, men uttrycker sin fortsatta djupa oro över den fortsatta människorättsituationen i Iran, i synnerhet de utbredda anklagelserna om tortyr, orättvisa rättegångar mot bland annat advokater och försvarare av mänskliga rättigheter, samt straffrihet för brott mot mänskliga rättigheter. Parlamentet uttrycker sin bestörtning över det stora antalet avrättningar under 2013 och 2014, även av minderåriga, och konstaterar att de flesta avrättningar under 2013 utfördes under årets fem sista månader. Parlamentet fördömer inskränkningarna av informationsfriheten, mötesfriheten, yttrandefriheten, församlingsfriheten, religionsfriheten, den akademiska friheten, utbildningsfriheten och rörelsefriheten, samt det förtryck och den diskriminering på grund av religion, trosinriktning, etnicitet, kön och sexuell läggning som bland annat medlemmar i bahaisamfundet, kristna, avfällingar och konvertiter utsätts för.

15. Europaparlamentet anser att stadgan om medborgarnas rättigheter fullt ut ska följa Irans internationella åtaganden, i synnerhet vad det gäller icke-diskriminering och rätten till liv, stärkande av förbudet mot tortyr, säkerställande av full religions- och trosfrihet och säkerställande av yttrandefriheten, som för närvarande begränsas av den vagt formulerade bestämmelsen om så kallade ”nationella, säkerhetsrelaterade brott”.
16. Europaparlamentet uppmanar därför EU att integrera mänskliga rättigheter i alla aspekter av sina förbindelser med Iran. Parlamentet anser att en inkluderande, högnivådialog om mänskliga rättigheter med Iran bör ingå i den framtida politiska ramen av bilaterala förbindelser mellan EU och Iran. Parlamentet uppmanar EU att inleda en dialog om mänskliga rättigheter med Iran, vilken ska inkludera rättsväsende och säkerhetstjänster och leda till att man upprättar tydligt fastställa riktmärken som framstegen kan mätas emot. Parlamentet uppmanar EU att fullt ut stödja FN:s särskilda rapportör om situationen för de mänskliga rättigheterna i Islamiska republiken Iran, och uppmanar Iran att omedelbart bevilja honom ett ovillkorat inresevisum. Parlamentet uppmanar FN:s högkommissarie, Navi Pillay, att tacka ja till de iranska myndigheternas inbjudan om att besöka Iran. Parlamentet uppmanar Iran att införa ett moratorium för dödsstraffet.
17. Europaparlamentet understryker att framtida parlamentsdelegationer till Iran bör åläggas att möta medlemmar av den politiska oppositionen och civilsamhällets aktivister, samt ges möjlighet att besöka politiska fångar.
18. Europaparlamentet betonar vikten av att skapa en miljö som bidrar till att det civila samhällets organisationer fungerar ordentligt, vilket inkluderar en reformerad rättslig ram. Parlamentet uppmanar EU att utnyttja EU:s riktlinjer för mänskliga rättigheter på bästa sätt, däribland EU:s riktlinjer för människorättsförsvarare, den nya flexibilitet som ges genom EU:s instrument för främjandet av demokrati och mänskliga rättigheter 2014–2020 och potentialen i det europeiska initiativet för demokrati som EU och dess medlemsstater nyligen inrättade för att stödja iranska människorättsförsvarare och civilsamhällets organisationer.
19. Europaparlamentet ansluter sig till den brådskande uppmaningen från 772 iranska journalister till Irans president om att han ska hålla sitt löfte och låta föreningen för iranska journalister öppnas på nytt.

20. Europaparlamentet uppmuntrar EU att undersöka möjligheten att, i partnerskap med internationella organisationer, erbjuda tekniskt stöd till Iran för att hjälpa till med den reform av straffrätten som för närvarande planeras av det iranska parlamentet. Parlamentet uttrycker i synnerhet sin oro över att gripna inte ges tillgång till advokat under förhör, över allvarliga anklagelser om misshandel när de hålls häktande i väntan på åtal och rättegång samt över att civila ställs inför rätta i revolutionsdomstolar. Parlamentet understryker att oberoende från politisk inblandning och säkerställande av en rättvis rättegång är avgörande för att utveckla en modern straffrätt och nödvändigt för att bemöta frågor rörande mänskliga rättigheter.
21. Europaparlamentet uppmanar Iran att samarbeta med de internationella människorättsorganen och med egna icke-statliga organisationer genom att följa rekommendationerna från FN och den allmänna återkommande utvärderingen, samt att göra det möjligt för internationella människorättsorganisationer att genomföra sina uppdrag.
22. Europaparlamentet anser att kvinnors rättigheter ovillkorligen bör förbli ett område som särskilt betonas i alla dialoger mellan EU och Iran. Trots de framsteg som redan gjorts undergrävs situationen för kvinnor i Iran alltjämt av oacceptabel diskriminering, särskilt när det gäller rättsliga frågor, och i fråga om familjerätt och kvinnornas delaktighet i det ekonomiska och politiska livet.

o

o o
23. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, Europeiska utrikestjänsten, medlemsstaternas regeringar och parlament samt regeringen och parlamentet i Islamska republiken Iran.